

שעשה עמו, זהו שכתוב ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי.

בא ראה, בהתחלה כתוב ונקומה ונעלה בית אל וגו', הכליל בניו עמו, ואחר כך כתוב ואעשה שם מזבח, ולא כתוב ונעשה, שהוציא אותם מכלל זה. מה הטעם? משום שעליו היה הדבר. יעקב תקן תפלת ערבית ודאי, והוא עשה מזבח ועליו היה הדבר, ומשום שהוא עבר כל אותן צרות מיום שברח מלפני אחיו, שכתוב ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי, והם באו אחר כך לעולם, ועל זה לא הכניס אותם עמו. רבי אלעזר אמר, מכאן מי שנעשה לו נס, צריך להודות. מי שאוכל לחם בשלחן, הוא צריך לברך, ולא אחר שלא אכל דבר.

ויבן שם מזבח וגו'. בא ראה, כתוב ויבן שם מזבח, ולא כתוב [באלו המזבחות] שהעלה עליו נסכים ועולות, אלא משום שתקן אותה דרגה הראויה להתקן. מזבח לה, לתקן דרגה תחתונה לחברה בדרגה עליונה, ועל זה ויבן שם מזבח - זו דרגה תחתונה לה' - זו דרגה עליונה. ויקרא למקום אל בית אל - שם זה פשם העליון, משום שפשהאירה מהאם, אז פאמה בתה והפל אחר.

כי שם נגלו אליו האלהים - משום שהם לא נמצאים אלא בשכינה, שהרי שבעים היו שהם נמצאים תמיד עם השכינה, ושבעים קתדראות סביב השכינה, ועל זה כי שם נגלו אליו האלהים, במקום זה שהתגלה, שהרי כתוב והנה ה' נצב עליו.

ויעל מעליו אלהים במקום אשר עם האבות. ובא וראה, יעקב הוא

דעבד עמיה, הדא הוא דכתיב ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי.

תא חזי, בקדמיתא כתיב ונקומה ונעלה בית אל וגו', אכליל בניו בהדיה. ולבתר כתיב ואעשה שם מזבח ולא כתיב ונעשה. דאפיק לון מפללא דא, מאי טעמא, בגין דעליה הוה מלה. יעקב אתקין תפלת ערבית, ודאי. ואיהו עבד מדבחא ועליה הוה מלה, ובגין דאיהו עבר כל אינון עקתין מן יומא דערק קמיה דאחיה. דכתיב ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי, ואינון אתו לבתר לעלמא. ועל דא לא אעיל לון בהדיה. רבי אלעזר אמר, מכאן מאן דיתעביד ליה נסא, איהו בעי לאודאה. מאן דאכיל נהמא בפתורא, איהו בעי לברכא, ולא אחרא דלא אכיל מידי:

ויבן שם מזבח וגו', תא חזי, כתיב ויבן שם מזבח, ולא כתיב (כחני מדבחו) דאפיק עליה נסכין ועלוון, אלא בגין דאתקין ההוא דרגא דאתחזי לאתתקנא. מזבח ליי, לאתקנא דרגא תתאה לחברא ליה בדרגא עלאה, ועל דא ויבן שם מזבח דא דרגא תתאה. ליי דא דרגא עלאה. ויקרא למקום אל בית אל, שמא דא כשמא עלאה. בגין דכד אתנהרא כדין פאמה בתה וכלא חד.

כי שם נגלו אליו האלהים, בגין דאינון לא אשתכחו אלא בשכינתא, דהא שבעין הוו דאינון משתפחי תדיר בהדי שכינתא, ושבעין קתדראי סחריניה דשכינתא. ועל דא כי שם נגלו אליו האלהים באתרא דא דאתגליא, דהא כתיב והנה יי נצב עליו:

ויעל מעליו אלהים במקום אשר דבר אתו, רבי שמעון אמר, מכאן דאתעביד

דבר אתו. רבי שמעון אמר, מכאן שנעשה מרפכה קדושה